

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 2/2024 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat en reunió ordinària de data 15 d'abril de 2024 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 2/2024

ASSUMPTE

Escrit de queixa presentat per La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) per una informació publicada al portal digital terrassadigital.cat el 8 de gener de 2024 per una informació sobre una menor, donant dades que permeten la seva identificació

ANTECEDENTS

L'escrit de la DGAIA fa constar que "ha tingut coneixement de la publicació d'una notícia al portal web terrassadigital.cat en data 08/01/2024, en què es refereix informació identificativa d'una menor d'edat tutelada per la Generalitat de Catalunya. Concretament, la notícia va acompanyada d'un vídeo publicat a la plataforma Youtube en què apareix la menor d'edat sense mostrar la cara, però indicant-se el seu nom complet, l'institut al que assisteix i el curs que estudia. Al mateix escrit s'hi indica l'enllaç a la notícia al digital i al vídeo de Youtube.

De totes maneres, com es veurà en l'apartat al·legacions, aquests enllaços ja no estan disponibles, perquè la publicació ha retirat la notícia, complint amb allò que els va demanar la DGAIA. Aquesta direcció general justificava la petició d'eliminar la notícia del portal digital, perquè "s'estava vulnerant la normativa de protecció de dades i el dret a la protecció de l'honor, la dignitat, la intimitat i la pròpia imatge de l'adolescent". I remarcava que la publicació estaria vulnerant del Criteri 11 del Codi deontològic de la professió periodística a Catalunya.

El titular era aquest: "*Nom i cognom*, una menor ucraïnesa refugiada, demana ajuda per quedar-se a Terrassa". I al cos de la notícia s'hi explicava que l'adolescent ucraïnesa, acollida per una família de Terrassa, havia de ser repatriada a Ucraïna segons la ONG que s'havia fet càrrec del seu trasllat a la ciutat vallesana. Referia també que era orfe de pare i mare i que la seva voluntat era de no tornar al seu país. i que tant la família d'acollida com la direcció de l'institut on estudiava s'havien mobilitzat per evitar la repatriació.

AL·LEGACIONS

En resposta a les al·legacions demanades pel CIC al mitjà de comunicació, la senyora Montserrat Prat Bravo, gerent de la Societat Municipal de Comunicació de Terrassa, explica que

1. "La notícia es va publicar, perquè, tant la família d'acollida com la direcció de l'institut es van posar en contacte amb nosaltres per difondre la situació de la menor, i com a mitjà de comunicació local vam creure que era rellevant donar a conèixer el cas pel seu interès informatiu".
2. "Seguint el criteri dl Codi Deontològic no vam mostrar la cara de la noia per protegir-la com a menor, però sí que vam posar el nom".

3. “Veient les recomanacions del CAC en cas d’infància i adolescència tutelada (https://www.cac.cat/sites/default/files/2021-03/Recomanacions_IA_tutelada_CA.pdf) constatem que cal garantir els drets a la intimitat i la imatge dels infants i els adolescents i evitar difondre dades personals que en permetin la identificació.

Finalment, la gerent exposa que per tot això “hem procedit a retirar el vídeo d’aquesta notícia tant a Terrassa Digital com al Youtube del Canal Terrassa”.

PONÈNCIA

Segons la queixa presentada per la DGAIA la informació hauria vulnerat el Criteri 11 del Codi deontològic

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d’homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d’especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s’evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d’acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l’explotació de la seva imatge.

Cal reconèixer que, tal com exposa la gerent del mitjà informatiu, la intenció editorial era fer pública una situació de conflicte i és obvi que era rellevant en un context d’informació local. Però, certament, la informació, per ben intencionada que fos, desvelava la identitat de l’adolescent, circumstància que va en contra del que recomana des de la primera línia el Criteri al·ludit del Codi deontològic.

Les recomanacions que van motivar la supressió de la informació al portal informatiu -i que el mitjà cita en el seu escrit d’al·legacions- és un text publicat el 2019, impulsat pel Col·legi de Periodistes de Catalunya, el Consell de l’Audiovisual de Catalunya i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, amb la secretaria d’Infància, Adolescència i Joventut, i la d’Igualtat, Migracions i Ciutadania i la participació del Síndic de Greuges. I a l’hora d’abordar la protecció dels infants i els adolescents als mitjans de comunicació és molt explícit: “Els mitjans de comunicació social han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o els adolescents, i no poden difondre el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació en els casos en què, amb el consentiment o sense el consentiment de llurs pares o tutors, en puguin quedar afectats l’honor, la intimitat o la imatge, i, d’una manera particular, si apareixen o poden aparèixer com a víctimes, testimonis o inculpats amb relació a la comissió d’accions il·legals. Tampoc no es poden divulgar les dades relatives a la filiació d’infants i adolescents acollits o adoptats”.

I tant o més taxativa, en aquest sentit, és la “Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència” aprovada pel Parlament de Catalunya el 27 de maig de 2010, quan estableix que “Els mitjans de comunicació social que emeten o tenen difusió en el territori de Catalunya han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o els adolescents, evitant difondre’n el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació, quan apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats en causes criminals, llevat del cas que ho siguin com a víctimes d’un homicidi o un assassinat; o quan es divulgui qualsevol fet relatiu a llur vida privada que n’afecti la reputació i el bon nom”. (Article 64.3).

Les resolucions del CIC, que són de caire moral i que apel·len exclusivament a l'ètica de la professió, es justifiquen en el Codi deontològic. Però atès que el mitjà basa la supressió de la notícia en les recomanacions del CAC, s'ha volgut recollir en aquesta ponència tant el què diu el CAC com el que expressa la llei, per tenir clar el marc normatiu -tant l'ètic com el legislatiu- i que en tot cas no difereixen en el seu plantejament.

No hi ha dubte, doncs, que la difusió de les dades que permeten identificar l'adolescent a la notícia publicada per "terrassadigital.cat" és una mala praxis que vulnera el Criteri 11 del Codi deontològic. Dit això, cal dir també que el Consell de la Informació valora molt positivament la ràpida supressió de la notícia als canals on se'n feia difusió, en reconèixer l'error. I en aquest sentit creiem que la publicació ha actuat d'acord amb allò de recomana el Criteri 3 del Codi

3. Rectificar les informacions incorrectes. L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

No volem dir amb això que la informació publicada fos errònia. Però si que valorem el canvi de criteri en tenir coneixement de la queixa feta per la DGAIA i el marc normatiu. Segons deduïm de les explicacions de la Gerent, el motiu d'identificar la menor estava basat exclusivament en criteris informatius. El fet de no mostrar, al vídeo, la cara de la noia i de retratar-la de forma no reconeixible a les fotografies avala la suposició de que no hi havia una intencionalitat morbosa o "grogà" per part del digital. I és per això que el Consell de la Informació valora com la correcta aplicació del Criteri 3 la rectificació del criteri editorial mostrat per "terrassadigital.cat"

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

La publicació de les dades que permeten la identificació d'una adolescent en la informació del digital "terrassadigital.cat", publicada el dia 8 de gener de 2024, que ha motivat la queixa de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència vulnera el Criteri 11 del Codi deontològic de la professió periodística a Catalunya.

No obstant això, el Consell de la Informació valora molt positivament la supressió de la notícia del canal digital tant bon punt el mitjà ha tingut coneixement de la queixa presentada per la DGAIA.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 15 d'abril de 2024. Certifico.

Vistiplau

Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General